

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Zielonej Górze

LZG.410.013.04.2019

Pan Bogdan Mikulski
Dyrektor Szkoły Podstawowej Nr 8
im. Janusza Korczaka w Nowej Soli
ul. Matejki 29, 67-100 Nowa Sól

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/078 - Profilaktyka wad postawy u dzieci i młodzieży w szkołach publicznych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa Nr 8 im. Janusza Korczaka w Nowej Soli (dalej: <i>Szkoła</i>), ul. Matejki 29, 67-100 Nowa Sól.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Bogdan Mikulski, Dyrektor Szkoły Podstawowej Nr 8 im. Janusza Korczaka w Nowej Soli (dalej: <i>Dyrektor</i>), od dnia 1 września 2017 roku.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Rozpoznanie i monitorowanie problemu rozwoju wad postawy uczniów.2. Tworzenie warunków pobytu uczniów w szkołach ograniczających/minimalizujących czynniki sprzyjające rozwojowi wad postawy.3. Działania informacyjne i edukacyjne na rzecz eliminacji ryzyka rozwoju wad postawy.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2019 (do dnia 13 grudnia 2019 r.) z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, tj. lata szkolne 2017/2018, 2018/2019 oraz 2019/2020.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 2. ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontroler	Ewa Grosse, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/120/2019 z 19 września 2019 r. (akta kontroli str. 1-4)

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, ze zm., dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Szkoły na rzecz rozpoznania i monitorowania problemów rozwoju wad postawy uczniów. Jednakże działania Szkoły na rzecz stworzenia uczniom warunków ograniczających powstawanie i utrwalanie wad postaw były niewystarczające, a działania edukacyjne i informacyjne nie w pełni skuteczne.

W Szkole funkcjonował gabinet profilaktyki zdrowotnej, w którym wszystkim uczniom wykonano testy przesiewowe celem m.in. wykrycia wad postawy.

Na podkreślenie zasługuje podejmowanie przez Dyrektora we współpracy ze szkolną pielęgniarką dodatkowych działań mających na celu profilaktykę powstawania wad postawy – przykładowo ważono tornistry uczniów klas I-III, a wyniki tych pomiarów wraz z zaleceniami przekazywano rodzicom. Pozytywnym aspektem jest również zorganizowanie oddziałów sportowych, pozalekcyjnych zajęć sportowych, a od roku 2019/2020 dodatkowych obowiązkowych zajęć sportowych dla uczniów klas I-III. Jednakże zajęcia gimnastyki korekcyjnej zorganizowano dopiero od roku szkolnego 2018/2019.

Zapewniono infrastrukturę umożliwiającą pełną realizację zajęć wychowania fizycznego, jednakże stan nawierzchni jednego z obiektów był nieodpowiedni, a wymaganą tablicę informacyjną określającą zasady bezpiecznego wykonywania ćwiczeń oraz uczestnictwa w grach i zabawach umieszczono w jednym z obiektów dopiero w toku kontroli NIK.

Zastrzeżenia NIK związane z warunkami pobytu uczniów w Szkole dotyczą również niezapewnienia większości uczniom klas starszych (82,6%) możliwości pozostawienia w Szkole podręczników i przyborów szkolnych oraz znaczny odsetek (45,3%) uczniów korzystających ze sprzętów niedostosowanych do ich wzrostu. Ponadto, sytuacja funkcjonowania w Szkole możliwości pozostawienia przez uczniów w Szkole podręczników i przyborów Szkolnych za odpłatnością bez jednoczesnego zapewnienia alternatywnej nieodpłatnej możliwości stanowi, zdaniem NIK, niedopuszczalny podział uczniów z przyczyn ekonomicznych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe³ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Rozpoznanie i monitorowanie problemu rozwoju wad postawy uczniów

Opis stanu faktycznego

Szkoła Podstawowa Nr 8 im. Janusza Korczaka w Nowej Soli jest publiczną jednostką oświatową, dla której organem prowadzącym jest Gmina Nowa Sól – Miasto. Kształcenie w Szkole odbywa się w cyklu ośmioletnim⁴.

W latach szkolnych 2017/2018, 2018/2019 i 2019/2020 naukę podjęło odpowiednio: 734; 834 i 850 uczniów w 33; 38 i 39 oddziałach⁵.

(akta kontroli str. 5-16)

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁴ Ponadto w skład Szkoły w latach szkolnych 2017/2018 – 2018/2019 wchodziły klasy gimnazjalne, które z dniem 1 września 2019 r. przestały funkcjonować w strukturze Szkoły.

⁵ Dane na dzień 30 września każdego roku szkolnego.

1.1. Stosownie do art. 103 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe⁶, Szkoła zapewniała uczniom możliwość korzystania z gabinetu profilaktyki zdrowotnej. Oględziny wykazały, że gabinet spełniał wymagania określone w § 27, § 30 oraz § 37 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą⁷ oraz był wyposażony w obowiązkowy sprzęt do wykonywania testów przesiewowych dotyczących układu ruchu oraz do interpretacji wyników⁸.

Gabinet funkcjonował przez pięć dni w tygodniu, od poniedziałku do piątku w godzinach od 8:00 do 14:00.

(akta kontroli str. 17-19)

Na podstawie ustawy z dnia 15 września 2017 r. o szczególnych rozwiązaniach zapewniających poprawę jakości i dostępności świadczeń opieki zdrowotnej⁹, Szkoła otrzymała środki w wysokości 6,4 tys. zł z dotacji budżetu państwa na wyposażenie gabinetu profilaktyki zdrowotnej¹⁰.

(akta kontroli str. 20-24)

Działania informacyjne związane z wejściem w życie od dnia 12 września 2019 r. ustawy z dnia 12 kwietnia 2019 r. o opiece zdrowotnej nad uczniami¹¹ zostały podjęte w Szkole dopiero w trakcie kontroli NIK, co szerzej opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 17-19)

1.2. Podstawą współpracy Dyrektora z pielęgniarką szkolną sprawującą profilaktyczną opiekę zdrowotną nad dziećmi i młodzieżą były umowy¹² zawarte z podmiotem leczniczym¹³ - w kontrolowanym okresie wszyscy uczniowie Szkoły zostali objęci opieką pielęgniarki.

(akta kontroli str. 29-36)

W latach szkolnych 2017/2018 - 2018/2019 profilaktyczne badanie lekarskie przeprowadzono wśród wszystkich uczniów z roczników określonych dla bilansów zdrowia¹⁴.

(akta kontroli str. 38-39, 44)

Pielęgniarka corocznie przekazywała Dyrektorowi oraz nauczycielom wychowania fizycznego informacje dotyczące uczniów, u których stwierdzono zniekształcenie kręgosłupa. I tak:

- kifozę i lordozę (M-40) - rozpoznano u jednego z uczniów w roku szkolnym 2017/2018 i jednego ucznia w roku szkolnym 2018/2019¹⁵ (co stanowiło w każdym roku 0,3% uczniów objętych testami przesiewowymi);

⁶ Dz. U. z 2019 r. poz. 1148 ze zm. (dalej: *prawo oświatowe*).

⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 595.

⁸ Waga medyczna ze wzrostomierzem, trójkąt drewniany oraz pion do badania kręgosłupa; materiały do interpretacji wyników tj. tablice - siatki centylowe wzrostu i masy ciała, materiały metodyczne do wykonywania testów przesiewowych.

⁹ Dz. U. z 2017 r. poz. 1774.

¹⁰ Z kwoty dotacji zakupiono: szafę kartotekową, tablicę Ishihary, tablicę okulistyczną, torbę pierwszej pomocy i apteczkę ścienną.

¹¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1078 (dalej: *ustawa o opiece zdrowotnej nad uczniami*).

¹² Tj. umowa z dnia 10 grudnia 2015 r. obowiązująca od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2018 r. oraz umowa z 2 stycznia 2019 r. zawarta na okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r.

¹³ „MED-SZKOL. Praktyka Pielęgniarek. Stefaniuk. Fedczyszyn. Spółka partnerska”.

¹⁴ Liczbę określono na podstawie zwróconych kart badania bilansowego.

- boczne skrzywienia kręgosłupa - skoliozę (M-41) - rozpoznano u 11 uczniów w roku szkolnym 2017/2018 (3% uczniów objętych testami przesiewowymi) oraz siedmiu uczniów w roku szkolnym 2018/2019¹⁶ (2,3%).

(akta kontroli str. 38-40, 44)

1.3. W okresie objętym kontrolą w Szkole wykonano testy przesiewowe wszystkim uczniom w wieku albo na etapie edukacji określonym w załączniku nr 4 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 września 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej¹⁷, tj.:

- w roku szkolnym 2017/2018 - 150 uczniom klas trzecich, 99 uczniom klas piątych oraz 100 uczniom klas siódmych, co stanowiło 100% populacji uczniów objętych opieką w ww. klasach. Testy przesiewowe wykonano także 20 uczniom klas pierwszych, którzy nie zostali objęci badaniem w trakcie rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego;
- w roku szkolnym 2018/2019 – 37 uczniom klas trzecich, 164 uczniom klas piątych oraz 82 uczniom klas siódmych, co stanowiło 100% populacji uczniów objętych opieką w ww. klasach. W klasach pierwszych wykonano testy 18 uczniom, którzy nie zostali objęci badaniem w trakcie rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego.

(akta kontroli str. 44)

1.4. Zasady współpracy Dyrektora z pielęgniarką szkolną oraz lekarzem sprawującym profilaktyczną opiekę nad uczniami (dalej: *lekarz POZ*) nie zostały sformalizowane. Niemniej jednak, w Szkole przyjęto następujący schemat działań w obszarze profilaktyki wad postawy:

- Dyrektor corocznie udostępniał podmiotowi leczniczemu dane osobowe uczniów klas pierwszych celem właściwej realizacji opieki profilaktycznej nad dziećmi i młodzieżą, stosownie do art. 68 ust. 1 pkt 11 ustawy Prawo oświatowe,
- wychowawcy klas I, na prośbę pielęgniarki szkolnej, przekazywali na pierwszym zebraniu z rodzicami informację o konieczności dostarczenia do szkoły bilansu 6-latka lub powiadomieniu o jego braku oraz prośbę o wypełnienie druku wywiadu pielęgniarskiego,
- pielęgniarka corocznie przekazywała Dyrektorowi oraz nauczycielom wychowania fizycznego informacje dotyczące liczby uczniów, u których stwierdzono zniekształcenie kręgosłupa (opis w pkt. 1.2. wystąpienia),
- na koniec każdego roku szkolnego pielęgniarka przedstawiała Dyrektorowi sprawozdanie ze swojej pracy w Szkole, w tym informacje o wykonaniu badań przesiewowych i skierowaniu uczniów z problemami zdrowotnymi do specjalistów na konsultacje.

(akta kontroli str. 38-43, 45-51)

W zakresie współpracy z lekarzami sprawującymi profilaktyczną opiekę nad uczniami Dyrektor wyjaśnił, że: *Współpraca Szkoły z lekarzami POZ polega na pozyskiwaniu poprzez rodziców kart badań bilansowych wypełnionych przez poszczególnych lekarzy [...]. Na podstawie zaświadczeń lekarzy wydawane są przeze mnie decyzje o zwolnieniu ucznia z czynnego udziału w zajęciach wychowania fizycznego lub niektórych ćwiczeń.*

(akta kontroli str. 291)

¹⁵ U obydwu tych uczniów - po raz pierwszy w okresie sprawozdawczym.

¹⁶ W tym odpowiednio: u trzech i jednego – po raz pierwszy w okresie sprawozdawczym.

¹⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 736, ze zm., dalej: *rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu poz.*

1.5. W ramach współpracy Szkoły z rodzicami w prowadzeniu profilaktyki wad postawy i zagrożeń związanych z rozwojem tych wad, realizowano następujące działania:

- Rada Rodziców corocznie uchwałała szkolne programy wychowawczo-profilaktyczne, które określały m.in. zadania w obszarze profilaktyki zdrowotnej (opis w pkt. 2.3. niniejszego wystąpienia);
- w ramach działania prowadzonego wspólnie z pielęgniarką szkolną pod nazwą *Mój lekki plecak* w latach szkolnych 2017/2018 - 2018/2019 przekazywano rodzicom uczniów klas I-III wyniki ważenia plecaków/tornistrów wraz z informacją o zalecanej wadze uczniowskiego plecaka¹⁸;
- wychowawcy klas przekazywali rodzicom informacje od pielęgniarki szkolnej (opis w pkt. 1.4. wystąpienia).

(akta kontroli str. 38-43, 52-56, 135-163)

W trakcie kontroli NIK, w Szkole zorganizowano dla rodziców uczniów klas I-III¹⁹, spotkanie z pracownikiem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Nowej Soli (dalej: *PPIS*), podczas którego przeprowadzono prelekcję z zakresu profilaktyki wad postawy²⁰.

(akta kontroli str. 52, 57-58)

1.6. W Szkole, oprócz badań bilansowych, nie organizowano dodatkowych badań mających wykrywać u uczniów wady postawy ciała.

(akta kontroli str. 25-26, 276)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W Szkole nie została umieszczona w miejscu ogólnodostępnym informacja o zakresie opieki zdrowotnej udzielanej uczniom²¹, a rodzice uczniów nie uzyskali informacji o zakresie opieki zdrowotnej (i prawie sprzeciwu do objęcia tą opieką dziecka) na pierwszym zebraniu rodziców, co stanowiło naruszenie art. 7 ust. 3 ustawy o opiece zdrowotnej nad uczniami. Obowiązek w tym zakresie został wprowadzony z dniem 12 września 2019 r.

(akta kontroli str. 17-19, 52)

Dyrektor wyjaśnił, że: *Wskutek przeoczenia informacja o zakresie opieki zdrowotnej udzielanej uczniom nie została umieszczona na tablicy ogłoszeń, nie została również przedstawiona rodzicom na pierwszym zebraniu. Dopiero w ostatnim tygodniu października na tablicy ogłoszeń umieszczono wymaganą prawem informację, a także za pośrednictwem e-dziennika i strony internetowej szkoły zapoznano rodziców uczniów z treścią ustawy z dnia 12 kwietnia 2019 r. o opiece zdrowotnej. Jednocześnie deklaruje, że informacja o zakresie opieki zdrowotnej udzielanej uczniom zostanie przekazana rodzicom na najbliższym spotkaniu z rodzicami.*

(akta kontroli str. 25)

¹⁸ W roku szkolnym 2018/2019 działania nie zostały odnotowane w dokumentacji Szkoły. Szkoła nie dysponuje dokumentacją z wynikami pomiarów.

¹⁹ Informację o planowanym spotkaniu przesłano poprzez dziennik elektroniczny do 331 rodziców - w spotkaniu udział wzięło 20 rodziców.

²⁰ Zakres tematyczny obejmował m.in.: wskazówki dla rodzica dotyczące prawidłowego noszenia plecaka szkolnego przez ucznia, normy dotyczące ciężaru plecaka, skutki zdrowotne wynikające z nieprawidłowej postawy ciała.

²¹ Oględziny przeprowadzono w dniu 17 października 2019 r.

Ponowne oględziny potwierdziły zamieszczenie informacji o zakresie opieki zdrowotnej na tablicy ogłoszeń w korytarzu szkoły²². Przedłożono również dokumenty potwierdzające przedstawienie tej informacji rodzicom na zebraniu w dniu 6 listopada 2019 r.

(akta kontroli str. 52, 248)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Szkoły w zakresie rozpoznania i monitorowania problemu rozwoju wad postawy.

W Szkole funkcjonował odpowiednio wyposażony gabinet profilaktyki zdrowotnej, a testami przesiewowymi została objęta cała populacja uczniów podlegająca badaniu. Dyrektor w zakresie profilaktyki wad postawy współpracował zarówno ze szkolną pielęgniarką, jak i rodzicami. Stwierdzona nieprawidłowość, dotycząca opóźnienia w realizacji obowiązków informacyjnych w zakresie sprawowanej w Szkole opieki zdrowotnej, nie miała wpływu na kontrolowaną działalność.

OBSZAR

2. Tworzenie warunków pobytu uczniów w szkołach ograniczających/minimalizujących czynniki sprzyjające rozwojowi wad postawy

Opis stanu faktycznego

2.1. W roku szkolnym 2017/2018 nie zostały zorganizowane zajęcia gimnastyki korekcyjnej, co szerzej opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 59)

W latach szkolnych 2018/2019 - 2019/2020 w zakresie gimnastyki korekcyjnej przewidziano odpowiednio: jedną i siedem godzin lekcyjnych tygodniowo, a zajęciami objęto odpowiednio 32 uczniów spośród 46 ze stwierdzonymi wadami postawy (69,6%) i 23 uczniów spośród 57 ze stwierdzonymi wadami postawy (40,4%).

(akta kontroli str. 59-69)

Dyrektor wyjaśnił, że: *[...] zajęciami gimnastyki korekcyjnej objęci byli uczniowie, których rodzice wyrazili taką wolę. O możliwości udziału uczniów w gimnastyce korekcyjnej rodzice zostali poinformowani poprzez dziennik elektroniczny.*

(akta kontroli str. 224-225)

Oględziny zajęć gimnastyki korekcyjnej, przeprowadzone w dniu 10 grudnia 2019 r. wykazały, że zajęcia odbywały się zgodnie z planem zajęć. Uczestniczyło w nich ośmioro uczniów. W trakcie zajęć korzystano z odpowiedniego sprzętu do wykonywania ćwiczeń korekcyjnych. Nauczyciel prowadzący zajęcia posiadał kwalifikacje z zakresu gimnastyki korekcyjnej.

(akta kontroli str. 70, 191)

Ponadto w Szkole organizowano pozalekcyjne zajęcia sportowe²³, których wymiar wynosił w roku szkolnym:

- 2017/2018 - 18 godzin tygodniowo - w zajęciach uczestniczyło 91 uczniów, co stanowiło 12,4% uczniów Szkoły;

²² Oględziny przeprowadzono w dniu 10 grudnia 2019 r.

²³ Tj. m.in.: lekkoatletyka dla każdego, gry i zabawy ruchowe, mini siatkówka, badminton, zajęcia ogólnorozwojowe (gry zespołowe).

- 2018/2019 - 18,5 godziny tygodniowo w pierwszym semestrze oraz w drugim semestrze - w zajęciach uczestniczyło odpowiednio 98 i 99 uczniów, co stanowiło odpowiednio 11,8% i 11,9% uczniów Szkoły;
- 2019/2020 - 22 godziny tygodniowo - w zajęciach uczestniczyło 124 uczniów, co stanowiło 14,6% uczniów Szkoły.

Z wyjaśnień Dyrektora wynika, że organizując pozalekcyjne zajęcia sportowe kierowano się głównie zasadą przedstawienia uczniom możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego.

(akta kontroli str. 71-74, 247, 291)

Oględziny pozalekcyjnych zajęć sportowych (gry i zabawy ruchowe), przeprowadzone w dniu 9 grudnia 2019 r. wykazały, że zajęcia odbywały się w sali gimnastycznej, zgodnie z planem zajęć pozalekcyjnych. W zajęciach uczestniczyło 10 uczniów. Nauczyciel prowadzący zajęcia posiadał odpowiednie kwalifikacje.

(akta kontroli str. 75)

2.2. W treściach kształcenia dotyczących wychowania fizycznego przewidziano prowadzenie edukacji zdrowotnej. Badanie w tym zakresie²⁴ wykazało, że w ramach zajęć wychowania fizycznego nauczyciele realizowali tematykę dotyczącą zdrowego stylu życia, w tym profilaktykę wad postawy i zagrożeń związanych z rozwojem tych wad. Uczniowie byli edukowani m.in. pod kątem umiejętności organizacji aktywnych form spędzania czasu wolnego, znaczenia aktywności fizycznej dla zdrowia, zdrowia i jego pozytywnych czynników. Ponadto w ramach zajęć wychowania fizycznego doskonalono umiejętności wzmacniania mięśni posturalnych, rozwijania siły mięśni kształtujących prawidłową postawę ciała, wykonywano ćwiczenia korekcyjne, dokonywano pomiarów wysokości i masy ciała, uczniowie oceniali własną postawę ciała.

(akta kontroli str. 76-134)

2.3. Wśród podstawowych celów, uchwalanego corocznie programu wychowawczo-profilaktycznego Szkoły, wskazano kształtowanie właściwych nawyków higienicznych i zdrowotnych, umiejętność dokonywania wyborów zachowań chroniących zdrowie własne i innych oraz propagowanie zdrowego i ekologicznego stylu życia. Program określał następujące zadania dla klas:

- I-III - naukę zabaw ruchowych, gier i zabaw terenowych, ukazywanie znaczenia ruchu dla zdrowia człowieka, organizację zajęć korekcyjnych dla uczniów z wadami postawy;
- IV-VIII - ukazywanie pozytywnego znaczenia czynnego wypoczynku na świeżym powietrzu w dobie rozwoju techniki, komputeryzacji i innych zagrożeń cywilizacyjnych.

(akta kontroli str. 135-163)

Efekty oddziaływań wychowawczych Szkoła osiągała poprzez podejmowanie działań takich jak: wycieczki, zajęcia ruchowe na świeżym powietrzu, turnieje i zawody sportowe, edukację zdrowotną na zajęciach wychowania fizycznego, organizację *Dnia Sportu Szkolnego*, organizację pozalekcyjnych zajęć sportowych, wyjazdy na *Białą Szkołę* oraz udział w programach edukacyjnych „*Trzymaj formę*” i „*Bieg po zdrowie*”. Organizację gimnastyki korekcyjnej podjęto w Szkole począwszy od roku szkolnego 2018/2019, co szerzej opisano w pkt. 2.1.

(akta kontroli str. 59-75, 118-134, 164-175, 246-247)

²⁴ Badania przeprowadzono na przykładzie tematów zrealizowanych zajęć wychowania fizycznego trzech wybranych klas, po jednej z klasy IV, V i VII w latach szkolnych 2017/2018, 2018/2019 i 2019/2020.

2.4. Liczba zajęć wychowania fizycznego w roku szkolnym 2017/2018 dla klas IV-VII oraz w latach szkolnych 2018/2019 - 2019/2020 dla klas IV-VIII ustalona w arkuszach organizacyjnych Szkoły wynosiła cztery godziny lekcyjne w ciągu tygodnia, co spełniało warunek określony w art. 28 ust. 2 ustawy Prawo oświatowe.

Ponadto w latach szkolnych 2017/2018 - 2018/2019 prowadzono dwa, a od roku 2019/2020 cztery oddziały sportowe z obowiązkowym tygodniowym wymiarem zajęć sportowych 10 godzin, stosownie do § 7 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 października 2012 r. w sprawie warunków tworzenia, organizacji oraz działania oddziałów sportowych, szkół sportowych oraz szkół mistrzostwa sportowego²⁵.

W roku szkolnym 2019/2020 wprowadzono do arkusza organizacyjnego Szkoły dodatkową obowiązkową godzinę zajęć sportowych dla najmłodszych uczniów Szkoły, tj. dla wszystkich oddziałów I-III.

(akta kontroli str. 176-185, 247)

W zakresie prawidłowości tworzenia, organizowania oraz funkcjonowania oddziałów sportowych Lubuski Kurator Oświaty przeprowadził w dniu 25 stycznia 2019 r. kontrolę, w wyniku której nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 186-189)

Zajęcia wychowania fizycznego w roku szkolnym 2017/2018 były prowadzone przez pięciu nauczycieli, a w latach szkolnych 2018/2019 - 2019/2020 przez siedmiu nauczycieli, których kwalifikacje były zgodne z art. 9 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela²⁶ oraz § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli²⁷.

(akta kontroli str. 186-191)

2.5. Obowiązkowe zajęcia wychowania fizycznego w klasach IV-VII w roku szkolnym 2017/2018 oraz w klasach IV-VIII w latach szkolnych 2018/2019 i 2019/2020 były realizowane w formie zajęć klasowo-lekcyjnych. Tym samym Szkoła nie korzystała z możliwości wynikających z § 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 czerwca 2017 r. w sprawie dopuszczalnych form realizacji obowiązkowych zajęć wychowania fizycznego²⁸, stosownie do których zajęcia wychowania fizycznego mogą być realizowane w formie zajęć klasowo-lekcyjnych oraz zajęć do wyboru przez uczniów tj. zajęć sportowych, zajęć rekreacyjno-zdrowotnych, zajęć tanecznych lub aktywnej turystyki.

(akta kontroli str. 121, 239-246)

Dyrektor wyjaśnił, że: *Nie rozważałem możliwości alternatywnych form realizacji zajęć wychowania fizycznego, ponieważ nie otrzymywałem informacji o takiej potrzebie ze strony nauczycieli, rodziców ani uczniów. Szkoła ze swojej strony oferuje uczniom dodatkowe pozalekcyjne zajęcia sportowe oraz organizację oddziałów sportowych.*

(akta kontroli str. 273)

2.6. Frekwencja na zajęciach wychowania fizycznego nie odbiegała w sposób istotny od frekwencji ogółem i w latach szkolnych 2017/2018 i 2018/2019 wynosiła odpowiednio 90,4% i 91,3%, podczas gdy frekwencja ogółem wynosiła odpowiednio

²⁵ Dz. U. z 2012 r. poz. 1129.

²⁶ Dz. U. z 2018 r. poz. 967.

²⁷ Dz. U. z 2017 r. poz. 1575, ze zm.

²⁸ Dz. U. z 2017 r. poz. 1322.

91% i 92%. Z czynnego udziału w zajęciach wychowania fizycznego stale zwolnionych było odpowiednio pięciu i sześciu uczniów (co stanowiło w każdym roku 0,7% uczniów Szkoły), w tym w związku z niepełnosprawnością ruchową odpowiednio pięciu i trzech uczniów. W ww. okresie kwestia dotycząca frekwencji na zajęciach wychowania fizycznego oraz aktywnego uczestnictwa w tych zajęciach, nie była ujęta w planie nadzoru pedagogicznego ani objęta ewaluacją wewnętrzną przeprowadzaną przez Dyrektora. Natomiast wśród zadań zaplanowanych na 2019/2020 ujęto monitorowanie frekwencji uczniów na zajęciach ogółem.

(akta kontroli str. 192-213)

Dyrektor wyjaśnił, że: *W szkole nie obserwowano zwiększonej absencji na zajęciach wychowania fizycznego w stosunku do absencji ogółem. Jednostkowe przypadki nieobecności na zajęciach wychowania fizycznego dotyczą zwolnień przez rodziców z lekcji ze względu na stan zdrowia. Na bieżący rok szkolny zaplanowano monitorowanie frekwencji ogółem w związku z pojawiającymi się pojedynczymi przypadkami uczniów z dużą absencją na zajęciach; monitorowanie frekwencji jest niezbędne przy wdrażaniu procedury egzekucji realizacji obowiązku szkolnego przez uczniów.*

(akta kontroli str. 291-292)

Z ankiet otrzymanych od 91 rodziców wynika, że 81,3% i 14,3% z nich wskazało, że ich dzieci zdecydowanie nie korzystały lub raczej nie korzystały ze zwolnień z zajęć wychowania fizycznego a jako główną przyczynę opuszczania przez dziecko zajęć wychowania fizycznego wskazano chorobę/niedyspozycję zdrowotną dziecka (51,6% ankietowanych) bądź, że sytuacja zwolnień z wychowania fizycznego nie dotyczy ich dziecka (34%).

(akta kontroli str. 279-282)

2.7. Infrastrukturę sportową Szkoły tworzyły: dwie sale gimnastyczne²⁹, mała sala gimnastyczna, salka z lustrami do gimnastyki korekcyjnej, plac zabaw, siłownia, miasteczko ruchu drogowego oraz pięć stołów do ping-ponga. Na terenie okalającym plac zabaw nie zapewniono równej nawierzchni, co szerzej opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

W miejscach, w których prowadzono zajęcia wychowania fizycznego umieszczono tablice informacyjne, określające zasady bezpiecznego wykonywania ćwiczeń oraz uczestnictwa w grach i zabawach stosownie do § 31 pkt 6 rozporządzenia z dnia 31 grudnia 2002 r. Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach³⁰, za wyjątkiem sali gimnastycznej w budynku zlokalizowanym przy ul. Kasprowicza, co szerzej opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 214-220)

Ponadto do realizacji zajęć wychowania fizycznego Szkoła korzystała nieodpłatnie z usytuowanego w bezpośrednim sąsiedztwie Szkoły boiska wielofunkcyjnego typu „Orlik” administrowanego przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Nowej Soli.

(akta kontroli str. 221)

²⁹ Tj. sala mieszcząca się w budynku siedziby Szkoły oraz sala w budynku Szkoły mieszczącej się przy ul. Kasprowicza 8 w Nowej Soli.

³⁰ Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm. (dalej: rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach).

W okresie objętym kontrolą dokonano prac naprawczych i remontowych (o wartości 28,9 tys. zł³¹) związanych z infrastrukturą sportową Szkoły. Natomiast do projektu budżetu na rok 2020 Dyrektor zgłosił³² potrzeby finansowe w zakresie planowanej części inwestycji związanej z zagospodarowaniem i utwardzeniem terenów wokół Szkoły³³, w tym m.in. remontem placu zabaw oraz adaptacją miasteczka ruchu drogowego na teren rekreacyjno-sportowy.

(akta kontroli str. 226-231)

Sale gimnastyczne, którymi dysponowała Szkoła corocznie odpłatnie udostępniano podmiotom zewnętrznym³⁴. Pory korzystania ze szkolnej infrastruktury przez najemców ustalano w taki sposób aby wynajem nie wpływał na możliwość korzystania z niej przez uczniów.

(akta kontroli str. 232-245)

2.8. W okresie objętym kontrolą Szkoła uczestniczyła w dwóch programach edukacyjnych, tj.:

- „Trzymaj Formę³⁵” - program promował zbilansowane odżywianie połączone z regularną aktywnością fizyczną - programem objęto 353 uczniów klas IV-VI, tj. 42,3% uczniów Szkoły³⁶;
- „Bieg po zdrowie” - podstawą zajęć było stymulowanie kreatywności i aktywności uczniów³⁷ - programem objęto 140 uczniów klas IV, tj. 16,8% uczniów Szkoły.

(akta kontroli str. 164-165, 246-247)

2.9. Możliwość stworzona przez Dyrektora pozostawienia przez uczniów w szkole podręczników i przyborów szkolnych przedstawiała się następująco:

- uczniowie klas I-III mieli możliwość pozostawienia odzieży wierzchniej, podręczników i przyborów szkolnych w klasach (wieszaki, szafki);
- uczniowie klas IV-VIII mieli możliwość pozostawienia odzieży wierzchniej w szatni szkolnej, natomiast miejsce na podręczniki i przybory szkolne stanowiły szafki bądź regały bądź szuflady zlokalizowane w pracowniach przedmiotowych oraz 45 szafek³⁸ zamykanych zlokalizowanych na korytarzu w miejscu ogólnodostępnym³⁹.

Jednocześnie w Szkole zlokalizowano na korytarzach, w miejscu ogólnodostępnym 162 szafki zamykane na klucz, stanowiące własność podmiotu prywatnego.

Warunkiem udostępnienia uczniowi ww. szafki było wniesienie opłaty w wysokości 6 zł miesięcznie (60 zł za rok szkolny), z czego 5 zł miesięcznie (50 zł za rok szkolny za szafkę) na rzecz podmiotu prywatnego, a 1 zł miesięcznie (10 zł za rok szkolny) na rzecz Rady Rodziców. Jednocześnie, wszelkie koszty ewentualnych napraw czy wymiany zamka do szafki, według zapisu regulaminu korzystania z szafek,

³¹ Tj. w roku szkolnym 2018/2019 zakupiono drzwi zewnętrzne i wewnętrzne do sali gimnastycznej, dokonano remontu i naprawy oświetlenia na sali gimnastycznej, natomiast w roku 2019/2020 wykonano prace dekarские na dachu sali gimnastycznej oraz szklenie ramy okiennej na sali gimnastycznej.

³² Projekt planu finansowego złożony do Urzędu Miejskiego w Nowej Soli w dniu 30 września 2019 r.

³³ Wskazano wartość kosztorysową 664 tys. zł.

³⁴ Szkoła otrzymała wpływy z tytułu najmu w wysokości: 5,9 tys. zł od 1 września do 31 grudnia 2017r., 17 tys. zł w 2018 r. oraz 13,4 tys. zł od 1 stycznia do 31 października 2019 r.

³⁵ Program realizowany we współpracy z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Nowej Soli (dalej: PPIS).

³⁶ Realizowany w roku szkolnym 2018/2019.

³⁷ Realizowany w roku szkolnym 2018/2019.

³⁸ Z czego 40 szafek przeznaczonych dla 85 uczniów klas sportowych.

³⁹ Uczniów klas IV-VIII było 516.

obciążały ucznia, tj. koszty napraw oraz wymiany zamka określono na stałą kwotę, tj. odpowiednio 60 zł i 30 zł.

(akta kontroli str. 215-218, 248-255, 275)

Dyrektor wyjaśnił, że: *Umiejscowienie w Szkole płatnych szafek nastąpiło z inicjatywy Rady Rodziców za moją zgodą.*

(akta kontroli str. 262-263)

Uczniowie wnieśli z tytułu korzystania z szafek w roku szkolnym 2018/2019 (od grudnia 2018 r. do czerwca 2019 r.) - 6,2 tys. zł⁴⁰ oraz w roku szkolnym 2019/2020 (od września do dnia 10 grudnia 2019 r.) - 4,9 tys. zł⁴¹.

(akta kontroli str. 256-261)

Ponadto z wyjaśnień Dyrektora wynika, że jeżeli uczeń chce zabrać podręcznik pozostawiony w sali przedmiotowej (czyli korzysta z możliwości pozostawienia podręczników w Szkole zapewnionej przez Dyrektora) *musi w trakcie przerwy znaleźć nauczyciela danego przedmiotu i poprosić o otwarcie drzwi do izby lekcyjnej.* Zaproponowane uczniom rozwiązania Dyrektor ocenił jako *niefunkcjonalne i nieadekwatne* w porównaniu do rozwiązania płatnego.

Wszystkie przerwy w Szkole trwają 10 minut, z wyjątkiem jednej (15 minutowej).

Dyrektor Szkoły nie zgłaszał organowi prowadzącemu zapotrzebowania na środki finansowe na stworzenie funkcjonalnego, bezpłatnego rozwiązania umożliwiającego pozostawienie uczniom w Szkole podręczników i przyborów szkolnych.

Przedstawiciel organu prowadzącego, Dyrektor Generalny Urzędu Miejskiego w Nowej Soli, wyjaśnił że *dostrzega potrzebę podjęcia działań zmierzających do zdiagnozowania problemu występowania płatnych szafek, przeanalizowania (...) warunków rozwiązania umów oraz podjęcia kroków mających na celu zapewnienie uczniom bezpłatnego dostępu do korzystania z szafek. W tym celu planuje się dokonać analizy planu finansowego na rok 2020, w celu zabezpieczenia odpowiednich środków finansowych i podjęcia ww. działań w przyszłym roku szkolnym.*

(akta kontroli str. 262-263, 292-294)

Badanie ankietowe przeprowadzone przez NIK wykazało, że 45,1% spośród ankietowanych rodziców wskazało, że ich dziecko nie korzysta z szafki szkolnej, jednak nie wszyscy ankietowani wskazali powód powyższego. Wśród pojawiających się odpowiedzi wymienili m.in. brak bezpłatnych szafek (pięć wskazań) oraz wysoką opłatę za szafki udostępniane uczniom (sześć wskazań).

(akta kontroli str. 284-286)

W dniach 15 i 16 października 2019 r. PPIS na zlecenie NIK, przeprowadziła kontrolę w zakresie obciążenia tornistrów/plecaków uczniów⁴² w wyniku której stwierdzono, że:

- wśród 60 uczniów (48,8% badanych) ciężar tornistrów/plecaków przekraczał 10% masy ciała ucznia ale mieścił się w granicy do 15%;
- wśród 10 uczniów (8,1%) ciężar tornistrów/plecaków przekraczał 15% masy ciała ucznia (skrajne przekroczenie wynosiło 20,3% masy ciała ucznia).

(akta kontroli str. 266-270)

⁴⁰ Wynajęto 155 szafek.

⁴¹ Wynajęto 82 szafki.

⁴² Obciążenie tornistrów/plecaków uczniów zostało sprawdzone na próbie obejmującej uczniów klas I-III oraz klas IV, VI, VIII (po jednej klasie) - ważeniem objęto 123 uczniów.

Dyrektor wyjaśnił, że: *W latach szkolnych 2017/2018 i 2018/2019 wychowawcy klas I-III dokonywali ważenia plecaków uczniów. Ich wyniki były przekazywane rodzicom uczniów z sugestią kontrolowania zawartości tornistrów. [...]. W celu zmniejszenia wagi plecaków nauczyciele mają możliwość korzystania z zasobów platform edukacyjnych wydawnictw Nowa Era i WSiP (e-podręcznik, e-ćwiczenia), sposób wykorzystania narzędzi elektronicznych przez nauczycieli jest przeze mnie monitorowany i zauważam, że sukcesywnie następuje zwiększenie wykorzystania e-podręczników na lekcjach, szczególnie w klasach I-III. Deklaruję zintensyfikowanie działań celem szerszego wykorzystania e-podręczników również w klasach IV-VIII.*

(akta kontroli str. 273-275)

Z ankiet otrzymanych od 91 rodziców wynika m.in. że 55% i 18,7% rodziców uznało, że plecak jest zdecydowanie lub raczej za ciężki. Jako najczęstszą przyczynę zbyt dużego ciężaru tornistra/plecaka szkolnego dziecka wymieniono brak możliwości pozostawienia zbędnych podręczników ćwiczeń i zeszytów w Szkole (29,7%). 46,2% ankietowanych wskazało inne przyczyny, wśród których m.in. konieczność przynoszenia do Szkoły zbyt dużej ilości książek i zeszytów w ciągu jednego dnia (13 wskazań) oraz konieczność zabierania podręczników i zeszytów do domu ze względu na zadane prace domowe (14 wskazań).

(akta kontroli str. 286-288)

2.10. Weryfikacja dostosowania stanowisk pracy uczniów do ich wzrostu i budowy ciała, według wyjaśnień Dyrektora, odbywała się na podstawie pomiarów wzrostu i bieżącej obserwacji nauczycieli.

PPIS przeprowadziła, na zlecenie NIK, kontrolę zgodności stanowisk pracy z wymogami ergonomii⁴³. Stwierdzono, że nie wszystkim uczniom zapewniono stanowiska pracy dostosowane do ich wzrostu i budowy ciała, co szerzej opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 266-270, 273)

Badanie ankietowe wykazało, że według 34,1% ankietowanych rodziców wyposażenie szkolne, z którego korzysta dziecko w Szkole jest raczej dostosowane do jego wzrostu i zapobiega powstawaniu wad postawy ciała, 33% nie miało zdania na ten temat, natomiast po 13,2% ankietowanych stwierdziło, że wyposażenie to jest raczej nie dostosowane bądź zdecydowanie nie dostosowane.

(akta kontroli str. 279-282)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W roku szkolnym 2017/2018 nie zostały zorganizowane w Szkole zajęcia gimnastyki korekcyjnej, pomimo rozpoznanych potrzeb w tym zakresie⁴⁴ i ujęcia powyższego zadania w przyjętym na ww. rok szkolny programie wychowawczo-profilaktycznym, co było działaniem nierzetelnym.

(akta kontroli str. 59, 135-163)

Dyrektor wyjaśnił, że: *W roku szkolnym 2017/2018 placówka pracowała w oparciu o arkusz organizacyjny przygotowany w kwietniu 2017 r., tj. przed objęciem przeze mnie stanowiska dyrektora. Rzeczywiście nie uwzględniono w nim zajęć gimnastyki korekcyjnej. W związku z wdrażaniem reformy edukacji rok ten był również*

⁴³ Dostosowanie stanowisk pracy uczniów zostało sprawdzone przez PPIS na próbie obejmującej łącznie 75 uczniów klas IV, VI i VIII (po jednej klasie) realizujących zajęcia w sali lekcyjnej przypisanej do danej klasy oraz w pracowniach: fizyczno-chemicznej i komputerowej.

⁴⁴ Wady postawy rozpoznano u 44 uczniów.

szczególny w organizacji placówki. Ogrom prac organizacyjnych, remontowych, adaptacyjnych spowodował, że umknęły mojej uwadze niektóre elementy organizacji pracy dydaktyczno-wychowawczej, w tym zajęć gimnastyki korekcyjnej.

(akta kontroli str. 224)

2. Nie wszystkim uczniom klas starszych (IV-VIII) zapewniono możliwość pozostawienia w Szkole podręczników i przyborów szkolnych. Zaproponowane przez Dyrektora Szkoły rozwiązanie, tj. możliwość pozostawienia rzeczy w szafkach/regałach/szufladach w pracownikach przedmiotowych jest iluzoryczne i nie stanowi spełnienia wymogu określonego w § 4a rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach.

Dyrektor w złożonych wyjaśnieniach wskazał, że jeżeli uczeń chce zabrać podręcznik pozostawiony w sali przedmiotowej musi w trakcie przerwy⁴⁵ znaleźć nauczyciela danego przedmiotu i poprosić o otwarcie drzwi do izby lekcyjnej. Zaproponowane uczniom przez siebie rozwiązanie Dyrektor ocenił jako *niefunkcjonalne* i *nieadekwatne* w porównaniu do rozwiązania płatnego.

Brak możliwości pozostawienia w Szkole podręczników i przyborów szkolnych dotyczył 426 uczniów klas starszych (IV-VIII), co stanowiło 82,6% uczniów tych klas.

(akta kontroli str. 215-218, 248-255, 262-263, 275)

3. Wbrew wymogom określonym w § 9 ust. 2 oraz § 24 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach, nie wszystkim uczniom zapewniono stanowiska pracy dostosowane do wymogów ergonomii. Kontrola PPIS, przeprowadzona na zlecenie NIK, wykazała iż powyższe dotyczyło 34 uczniów spośród 75 badanych ogółem (45,3%)⁴⁶.

(akta kontroli str. 270)

Dyrektor wyjaśnił, że: *W sali do plastyki (gdzie lekcje odbywała klasa 4b) odbywają zajęcia uczniowie klas IV-VII, a tym samym dysproporcje wzrostu uczniów są duże. Zauważam problem niedostosowania mebli w salach dla uczniów klas IV-VIII, w związku z powyższym zamierzam podjąć kroki w celu zakupu dodatkowych kompletów mebli w rozmiarach 4 i 5, w takiej ilości aby w każdej izbie były meble dostosowane ergonomicznie do wzrostu uczniów ze skrajnych. Klasa 3b w trakcie badania zajmowała pracownię komputerową. Szkoła dysponuje dwoma pracowniami komputerowymi, tj. jedną dla uczniów klas I-V i drugą dla uczniów klas VI-VIII. Uczniowie klas I-III mają zajęcia z wychowawcą w jednej przypisanej klasie, gdzie meble spełniają wymogi dostosowania do wzrostu uczniów, jednakże raz w tygodniu odbywają w ramach edukacji wczesnoszkolnej zajęcia w pracowni komputerowej, w której zajęcia mają również starsi uczniowie. Podjąłem kroki organizacyjne zmierzające do takiego ułożenia planu zajęć aby jedna z pracowni informatycznych była do wyłącznej dyspozycji klas I-III.*

(akta kontroli str. 273)

4. Na terenie okalającym plac zabaw nie zapewniono równej nawierzchni⁴⁷, co stanowiło naruszenie § 7 ust. 2 pkt 2 cyt. wyżej rozporządzenia.

(akta kontroli str. 214-218)

Dyrektor wyjaśnił, że: *Przyczyną odkształcenia płytek z tworzywa sztucznego okalających plac zabaw były warunki atmosferyczne panujące w kraju od dłuższego czasu (upalny okres kwiecień - październik). Występujące nieprawidłowości*

⁴⁵ Trwającej 10 minut, a w przypadku jednej przerwy – 15 minut.

⁴⁶ Uczniowie ci zajmowali stanowiska niedostosowane do ich wzrostu.

⁴⁷ Oględziny przeprowadzono w dniu 3 grudnia 2019 r.

stwierdzono we wrześniu br. Ze względu na niezaplanowanie kosztów tego zdarzenia w planie finansowym szkoły na rok 2019 usterki te nie zostały usunięte. W przyszłym roku niezwłocznie, przy odpowiedniej pogodzie, błąd ten zostanie naprawiony, a całość modernizacji placu zabaw zaplanowana jest na ustalony na lata 2020-2023 kompleksowy remont szkoły, w tym terenów wokół szkoły.

(akta kontroli str. 224)

5. W jednej z sal gimnastycznych⁴⁸ nie umieszczono tablicy informacyjnej określającej zasady bezpiecznego wykonywania ćwiczeń oraz uczestnictwa w grach i zabawach, co stanowiło naruszenie § 31 ust. 6 cyt. wyżej rozporządzenia.

(akta kontroli str. 214-218)

Dyrektor wyjaśnił, że: *W sali gimnastycznej przy ul. Kasprowicza w godzinach popołudniowych prowadzone są, za odpłatnością za jej wynajem, różne zajęcia sportowe, taneczne... Być może w trakcie tych zajęć uległa zagubieniu wywieszka informująca o zasadach korzystania z sali (regulamin). Po stwierdzeniu tego faktu niezwłocznie została ona umieszczona w sali. Jednocześnie uczulono nauczycieli prowadzących tam zajęcia, a także gospodarza obiektu o konieczności bieżącego monitorowania wszystkich spraw związanych z zachowaniem bezpieczeństwa uczniów.*

(akta kontroli str. 224)

W toku kontroli NIK, informacja określająca zasady bezpiecznego wykonywania ćwiczeń oraz uczestnictwa w grach i zabawach została umieszczona w sali gimnastycznej⁴⁹.

(akta kontroli str. 248)

OCENA CZĄSTKOWA

Działania mające na celu eliminowanie czynników wpływających na powstawanie i utrwalanie wad postawy ciała uczniów były niewystarczające.

Gimnastykę korekcyjną zorganizowano w Szkole dopiero od roku szkolnego 2018/2019. Ponadto aż 45,3% uczniów zbadanych przez PPIS korzystało ze stanowisk pracy niedostosowanych do wymogów ergonomii, a możliwość pozostawienia w szkole podręczników i przyborów szkolnych Dyrektor Szkoły zapewnił jedynie 17,4% uczniom klas starszych.

Zapewniono infrastrukturę umożliwiającą pełną realizację zajęć wychowania fizycznego, jednakże stan nawierzchni jednego z obiektów był nieodpowiedni, a wymaganą tablicę informacyjną określającą zasady bezpiecznego wykonywania ćwiczeń oraz uczestnictwa w grach i zabawach umieszczono w jednym obiektów dopiero w toku kontroli NIK.

Odnotować jednakże należy, iż zorganizowano i prowadzono oddziały sportowe, zapewniono szeroki dostęp do pozalekcyjnych zajęć sportowych. Najmłodszym uczniom zorganizowano dodatkową obowiązkową godzinę zajęć sportowych. W ramach wychowania fizycznego prowadzono edukację zdrowotną dotyczącą profilaktyki wad postawy. W obszarze profilaktyki wad postawy realizowano szereg działań określonych w szkolnych programach profilaktyczno-wychowawczych.

⁴⁸ W budynku Szkoły przy ul. Kasprowicza 8 w Nowej Soli; oględziny przeprowadzono w dniu 3 grudnia 2019 r.

⁴⁹ Ponowne oględziny przeprowadzono w dniu 10 grudnia 2019 r.

3. Działania informacyjne i edukacyjne na rzecz eliminacji ryzyk rozwoju wad postawy ciała

Opis stanu faktycznego

3.1. Większość podejmowanych w Szkole działań informacyjnych i edukacyjnych zostało zrealizowanych w ramach obowiązujących programów wychowawczo-profilaktycznych, co opisano w pkt. 2.3. niniejszego wystąpienia.

W badanym okresie rodzice uczniów nie występowali z wnioskami o podjęcie profilaktyki wad postawy. Zakres współpracy z rodzicami opisano w pkt. 1.5. wystąpienia.

(akta kontroli str. 38-43, 52-56, 135-163, 276)

Pielęgniarka szkolna okresowo zamieszczała informacje dotyczące profilaktyki wad postawy w gablocie informacyjnej przy gabinecie profilaktyki i pomocy przedlekarskiej. Podejmowała współpracę z Dyrektorem i nauczycielami wychowania fizycznego oraz czynnie uczestniczyła w działaniach związanych z ważeniem tornistrów/plecaków uczniów klas I-III.

(akta kontroli str. 17-19, 38, 53-56)

Nauka przyjmowania właściwej postawy ciała oraz wiedza na temat konsekwencji i ryzyka problemów zdrowotnych, związanego ze zniekształceniem kręgosłupa była przedmiotem zajęć wychowania fizycznego (opis w pkt. 2.2. wystąpienia).

(akta kontroli str. 76-134)

Badanie ankietowe przeprowadzone wśród 39 nauczycieli wychowawców⁵⁰ (100% zapytanych) wykazało, że nauczyciele swój poziom wiedzy na temat wad postawy ciała oceniają średnio (46,2%) lub dobrze (43,6%). Według nauczycieli problem wad postawy dzieci w wieku szkolnym stanowi poważny problem (46,2% udzielonych odpowiedzi). Większość wychowawców posiada wiedzę o schorzeniach i wadach postawy swoich uczniów (56,4%) a problemy wad postawy ciała uczniów przekazywało rodzicom w toku indywidualnych rozmów z rodzicami (45,5%). Według nauczycieli zajęcia dydaktyczne w szkole są najczęstszą formą zapoznawania dzieci z czynnikami wpływającymi na wady postawy ciała (86,1%). Zdaniem 42% nauczycieli wychowawców udział w zajęciach w ramach specjalnych programów oraz zajęcia dydaktyczne w szkole (39,1%) są najskuteczniejszymi formami profilaktyki wad postawy ciała.

(akta kontroli str. 277-278)

Z ankiet otrzymanych od 29 rodziców uczniów z klas II-III, 27 rodziców uczniów z klas IV-VI oraz 35 rodziców z klas VII-VIII, co stanowiło odpowiednio 96,7%, 90% oraz 87,5% ankietowanych wynika, że 36,3% rodziców nie ma wiedzy na temat tego czy jego dziecko było badane w Szkole pod kątem wady postawy, a 83,5% rodziców twierdzi, że nie otrzymało ze Szkoły informacji o wynikach badań przesiewowych dziecka.

Jedynie 11% badanych podało, że podejmowana w szkole profilaktyka wad postawy była *raczej* wystarczająca, a nikt nie wskazał, że *zdecydowanie* taka była.

Ponadto, 4,9% ankietowanych rodziców czerpie wiedzę na temat wad postawy ciała ze szkoły/od wychowawcy, natomiast wśród najczęściej wskazywanych odpowiedzi są informacje zaczerpnięte od lekarza rodzinnego (30,3%), z Internetu (29,7%) oraz z telewizji (17,6%).

Wśród form aktywnego spędzania czasu rodzice wymienili spacer (30,1%), zajęcia sportowe/gimnastyczne (26,6%) oraz pływanie (11,9%). Ponadto 55% rodziców

⁵⁰ Badaniem ankietowym objęto wszystkich wychowawców.

wskazało, że ich dziecko uczestniczy w pozaszkolnych zajęciach związanych z aktywnością fizyczną.

(akta kontroli str. 279-282)

Dyrektor wyjaśnił, że: *Nie znam przyczyn wysokiego odsetka odpowiedzi o braku informacji o wynikach badań przesiewowych dziecka. Prawdopodobnie wynika to faktu, że wyniki zawarte są w karcie badania bilansowego przekazywanego przez rodziców do Szkoły po zakończonych badaniach/ testach przesiewowych i nie jest kierowana do rodziców odrębna informacja o wynikach. Podobnie nie znam przyczyn udzielonych odpowiedzi na temat źródeł pozyskiwania informacji, jednakże niski odsetek wskazujący na Szkołę powoduje, że w dalszych działaniach wychowawczo-profilaktycznych zobliguję wychowawców klas do przekazywania informacji zarówno uczniom, jak i ich rodzicom w zakresie profilaktyki wad postawy. Jednocześnie modyfikacji ulegnie program wychowawczo-profilaktyczny, w którym zostanie położony większy nacisk na profilaktykę wad postawy.*

(akta kontroli str. 292)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W Szkole prowadzono działania edukacyjne i informacyjne skierowane do wszystkich zainteresowanych grup (rodzice, uczniowie, nauczyciele). Jednakże m.in. udzielone odpowiedzi w badaniu ankietowym wskazują, iż ww. działania nie były w pełni skuteczne.

IV. Uwaga i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następującą uwagę i wnioski:

Uwaga

Dopuszczenie do sytuacji funkcjonowania w Szkole możliwości pozostawienia przez uczniów w Szkole podręczników i przyborów Szkolnych za odpłatnością, bez jednoczesnego zapewnienia alternatywnej nieodpłatnej możliwości stanowi, zdaniem NIK, niedopuszczalny podział uczniów z przyczyn ekonomicznych.

Wnioski

1. Zapewnienie ergonomicznych stanowisk pracy wszystkim uczniom;
2. Zapewnienie wszystkim uczniom bezpłatnej możliwości pozostawienia w Szkole podręczników i przyborów szkolnych;
3. Doprowadzenie nawierzchni przy placu zabaw do odpowiedniego stanu technicznego.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwagi
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, 23 grudnia 2019 r.

Kontroler
Ewa Grosse
starszy inspektor kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze
p.o. Dyrektora
Włodzimierz Stobrawa

.....
podpis

.....
podpis